

Fotlorta til far

■ ALEXANDER WAHL • Fastlege i Oslo og redaktør primærhelse, Helsebiblioteket

Jeg har ikke noe i mot svigermor. Faktisk er jeg veldig glad i svigermor. Hun er vakker og pen både på innsiden og utsiden. Og av og til går hun i dusjen, dusjen på hytta, den samme som jeg bruker. Da deler våre føtter én kvadratmeter felles gulv.

Opprinnelig hadde det seg slik at mine barn pådro seg fotvorter. Og fotvorter til jenter på åtte og ti år, er frie vorter. De ble kalt *fotlorter*, et mer humoristisk navn på en beskjeden plage. Svigermor var midlertid litt bekymret for smittet, så jentene ble utstyrt med badesko. Men kjippkjapper er kjippkjapper. De flyr rundt omkring og er ikke alltid der de skal være i en travel lek. Så fotlortene satte uvørne avtrykk på en barbert sommerdag hvor som helst og når som helst og kanskje var det i dusjen det skjedde: Svigermor ble smittet.

Det hele var litt komisk, men hun var høflig og behersket og holdt reprimanden for seg selv. Og jeg kunne jo ikke vite *helt* sikkert at det var *mine* barns vorter som ble overført. Tiden gikk og vortene ble dullet og stelt med – og de forsvant med verucid. Men svigermor slet mer med sin. Emnet kom forsiktig opp med jevne mellomrom, siden jeg var lege. Men legen var ikke så veldig engasjert inntil jeg en dag kjente en liten kløe under min egen fot. Grrrmf, en fotvorte. Barna mine lo åpenlyst: «Pappa har fått fotlorte!»

Så har årene gått. Virusborgen har stått imot alle angrep. Med jevne mellomrom har jeg mobilisert mot Virelia. De er små, javel, men de er mange og infame. Jeg har prøvd verucid av og på; verucid i kombinasjon med kryoboks fra apoteket; verucid i kombinasjon med kryopenn – hver fjortende dag hos fastlegen. Jeg har skrappt meg til blods igjen og igjen og trodd på seier. Men det er ikke så lett. Gjenfødselen gjentar seg – livets hjul.

Så jeg begynner å tenke: Hvorfor finnes vortevirus? Hva slags mening ligger bak? Hva slags evolusjonsmessige beveggrunner ligger bak en standhaftig liten klump med forskrudde epidermisceller? Det er ikke lett å finne svar her, det blir mest spekulasjoner. Min kone begynner å involvere seg. Hun har klokkertro på grapefruktkerneekstrakt, for hun har hørt om fetter'n til en venninne som... bla-bla-bla-bla bla.

Jeg jobber da på Kunnskapsenteret!

Databasene blir konsultert. *Cochrane Library* forteller om svært sprikende resultater, fra placebonivå (13 prosent kurasjonsrate) til ekstrem effekt av frysing. Men

kvaliteten på studiene er neppe troverdige. Jeg skjønner at kunnskapsgrunnlaget er rudimentært og minnes da en anekdote fra kollega Kjell Nordby: «Bedøv vorten med xylokain, og perforer kapselen i alle retninger.»

Jeg befinner meg nå på gulvet på legekontoret, alene med en sprøyte i hånden. En vortejunkie krysser sitt spor. Jeg flekterer kneet og vrir foten opp som en yogi og håper at min sekretær ikke kommer uforvarende inn samtidig som jeg håper at hun skal høre det lille dunket av hodet mitt mot gulvet i tilfelle en vasovagal synkope. Dette er selvmedisinering uten risiko for avhengighet. Nålen synker inn, og jeg kjenner et sting gå opp fra foten gjennom brystet og opp til hodet. Mine pupiller utvider seg en tanke, men jeg ser ingen tunnel og heller ikke lyset i enden av tunnelen. Så her er det bare å vente på at bedøvelsen skal virke før maltrakteringen. Tanken er at immunforsvaret skal komme i kontakt med antigenene slik at man genererer en definitiv antistoffdannelse som heter «al-dri en vorte tilbake».

Men det skjer ikke. Lymfeknutene mine sløver i skyggen – de er i dvale. Så baklengs blir jeg pådyttet en flaske med grapefruktkerneekstrakt av min omtenksomme hustru. Jeg kryper til korset og legger det under et dekke med verucid – hjelper ikke. Jeg appliserer det på nedskrapet vorte, føner det inn med hårføner'n. Hjelper ikke. Dette begynner å bli interessant. *Uptodate* blir konsultert og jeg ser at gode gamle salisylsyre sannsynligvis har bedre effekt enn placebo. Jeg går hjem og finner noen gamle Albyl-piller fra far. Disse knuses i en morter fra min tante, og jeg plasserer pulveret oppå vorten før jeg legger på sportstape. Nå er jeg spent, og jeg er fortsatt glad i min svigermor. Vi er bundet sammen i et skjebnefellesskap og et virusgenom. Vi har et felles prosjekt. Samtidig innser jeg at tiden er inne for å legge til rette for et forskernettverk blant fastleger og praktisk randomiserte studier i allmennpraksis. Lykke til professor Guri Rørtveit (1)!

■ ALEXANDER WAHL
@HELSEBIBLIOTEKET.NO

REFERANSE

1. Rørtveit, Guri. Research networks in primary care: An answer to the call for better clinical research. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*. 2014; 32: 107–109. doi: 10.3109/02813432.2014.943981